

Seudullinen yrittäjyyskasvatuspolku

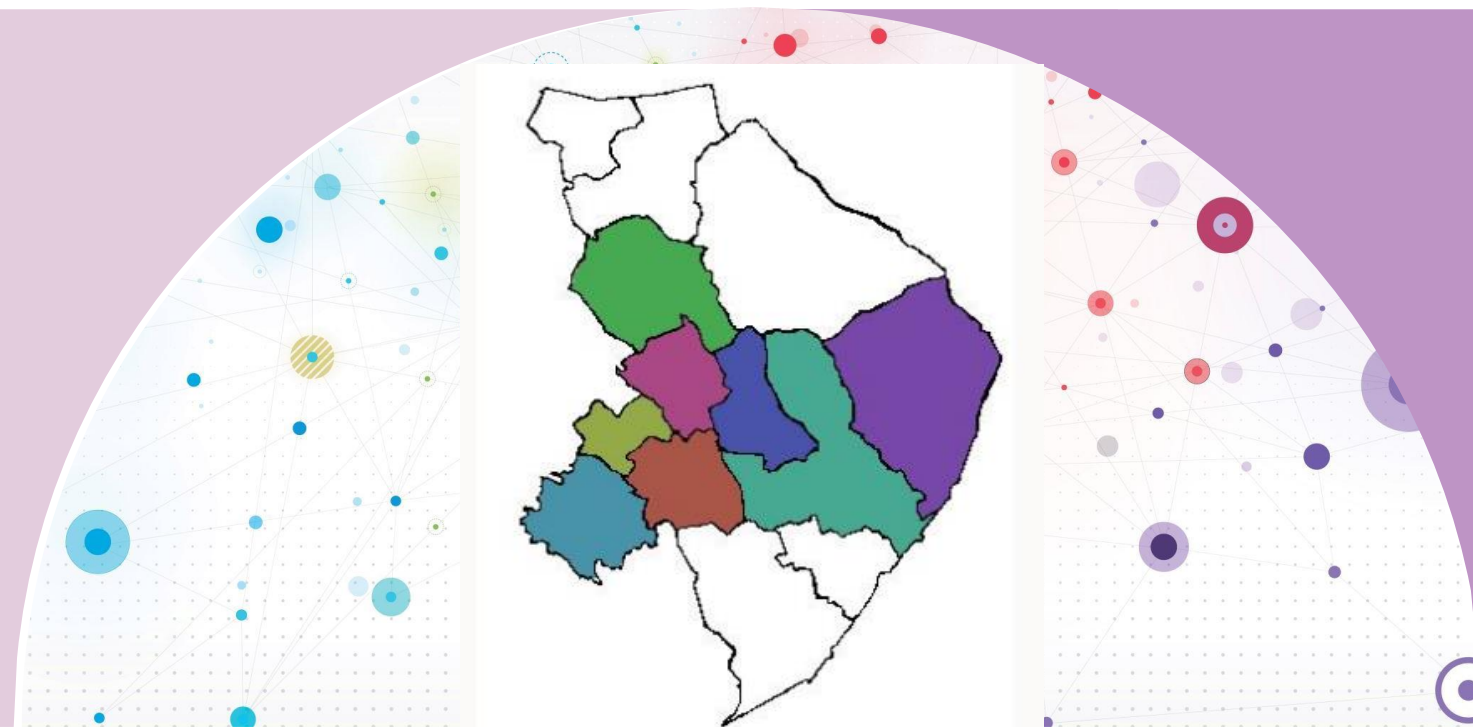
Tukimateriaali

nyt

Nuorten yrittäjyys ja
talous NYT - Uusia taitoja
ja rohkeutta kokeilla
(nuortennyt.fi)

Etusivu - YES ry
(yesverkosto.fi)

Yrittäjyyskasvatus

Disko

Taloustaidot

Suunnittelu

Jaksaminen,
uupuminen

Vastuunotto

Tavoitteellista

Työelämä-
taidot

Sinnikkyys

Myyjäiset

Osallisuus

Epäonnis-
tumisen
sietäminen
(moka on
lahja)

Oma-
aloitteisuus

Tiimityö

Minäpystyvyys

Vuoro-
vaikutus-
taidot

Kuulua
johonkin
ylpeästi

Vahvuus-
ajattelu

Yritteliäisyys

Joustavuus

"Omistajuus"

Yrittäjyyskasvatus

Unelmia

Itsearviointi

Rohkeus

Kokonais-
valtainen
ajattelu

Tekemisen
ilo

Yrittäjyys-
taidot

Resilienssi

Kriittinen
ajattelu

Ilmiö-
keskeisyys

Toiminnallinen
oppiminen

Yrittäjyys
ammattina

Luovuus

Vahvuus-
peda

Itsetuntemus

Vaikuttaminen

Rahan-
hankinta

Ideat

Aktiivisuus

"Avaimet"

Miksi yrittäjyyskasvatus on tärkeää ja kuuluu kaikille kasvattajille?

1. Sisäisestä yrittäjyydestä ja yrittäjämäisestä asenteesta on hyötyä kaikkialla työelämässä.
2. Jokaisella nuorella tulisi olla mahdollisuus kiinnostua yrittäjyydestä, hankkia valmiuksia ja nähdä yrittäjyys yhtenä mahdollisena urapolkuna.
3. Kaikkien nuorten on hyvä ymmärtää yritysten merkitys yhteiskunnassa.
4. Yhteiskuntamme tarvitsee uusia yrittäjiä* - kaikenlaisista lähtökohdista, sekä jatkajia vanhoille yrityksille.

**Lähde: Tilastokeskus, yritysrekisteri 2020*

OPSin toteuttamista!

- Toimintakulttuuri
- Laaja-alainen osaaminen
- Menetelmät
- Oppimisympäristöt

1. Joensuun seudun yrittäjyyskasvatuspolku

Yrittäjyyskasvatuspolku on osa seudun esi- ja perusopetuksen suunnitelmaa. Se kokoaa yrittäjyyskasvatuksen yhtenäiseksi poluksi ja avaa sen käytäntöön eri luokka-asteille kaikki oppiaineet läpäiseväksi laaja-alaisen osaamisen L6-osa-alueeksi.

Kirjattu yrittäjyyspolku auttaa toimijoita näkemään, kuinka polku toteutuu edellisellä ja seuraavalla kouluasteella. Se selkiyttää tavoitteita ja konkreettisia toimenpiteitä.

Tavoitteena on työelämätietojen ja -taitojen kehittäminen, yrittäjyyden oppimisympäristöjen ja menetelmien hyödyntäminen, uusien kumppanuuksien solmiminen sekä yrittelijään toimintakulttuurin rakentaminen.

Yrittäjyyspolun tavoitteena on vahvistaa yrittäjyyskasvatusta osana arkea jokaisessa koulussa ja varmistaa, että **jokainen Joensuun seudun lapsi ja nuori saa yrittäjyyskasvatusta** kouluasteesta, paikkakunnasta ja koulusta riippumatta ja **jokaisella opettajalla on ymmärrys** toteuttaa yrittäjyyskasvatusta omassa työssään.

2. Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteita

TIETOJEN JA TAITOJEN KEHITTÄMINEN

1. Tuetaan oppijan omien vahvuuksien löytämistä positiivisen pedagogiikan kautta.
2. Harjoitellaan erilaisia työelämätaitoja vuorovaikutuksessa toisten kanssa.
3. Kehitetään oppijan itse- ja vertaisarvioinnin taitoja. Arvioidaan omaa toimintaa ja ryhmän työskentelyä.
4. Tutustutaan yhteiskunnan toimintaan vierailujen ja vierailijoiden avulla.
5. Vahvistetaan oppijan ymmärrystä talouden merkityksestä oman talouden ja yhteiskunnan näkökulmasta.
6. Osallistetaan oppijat ja annetaan heille vastuuta erilaisten tapahtumien järjestelyissä.
7. Yrittäjyyskasvatus huomioidaan osana monialaisia oppimiskokonaisuuksia.

OPPIMISYMPÄRISTÖJEN JA MENETELMIEN RAKENTAMINEN JA HYÖDYNTÄMINEN SEKÄ UUSIEN KUMPPANUUKSIEN SOLMIMINEN

1. Oppijat osallistuvat oppimisen tavoitteiden asettamisen ja toiminnan suunnitteluun sekä arviointiin.
2. Järjestetään opetusta myös yrityksissä, työpaikoilla tai vapaaehtoistoiminnassa.
3. Hyödynnetään toiminnallisia valmiita ympäristöjä ja ohjelmakokonaisuuksia (esim. NYT-ohjelmat, Opinkirjo, 4H, Pikkuyrittäjät).
4. Opiskellaan ilmiö- tai projektioppimisen keinoin.
5. Monialaisia oppimiskokonaisuuksia, yhteisiä teemapäiviä ja projekteja kehitetään ja toteutetaan eri luokkien kesken sekä yhdessä yrittäjyyskasvatuksen kumppaneiden kanssa.
6. Tehdään yhteistyötä eri kouluasteiden välillä, järjestetään työpajoja ja vierailuja.
7. Harjoitellaan kansainvälistä yhteistyötä.

TOIMINTAKULTTUURIN RAKENTAMINEN

1. Kouluissa on määritelty mitä yrittäjyyskasvatus tarkoittaa toiminnassa ja miten sitä toteutetaan positiivisen pedagogiikan hengessä.

OPSin toteuttamista!

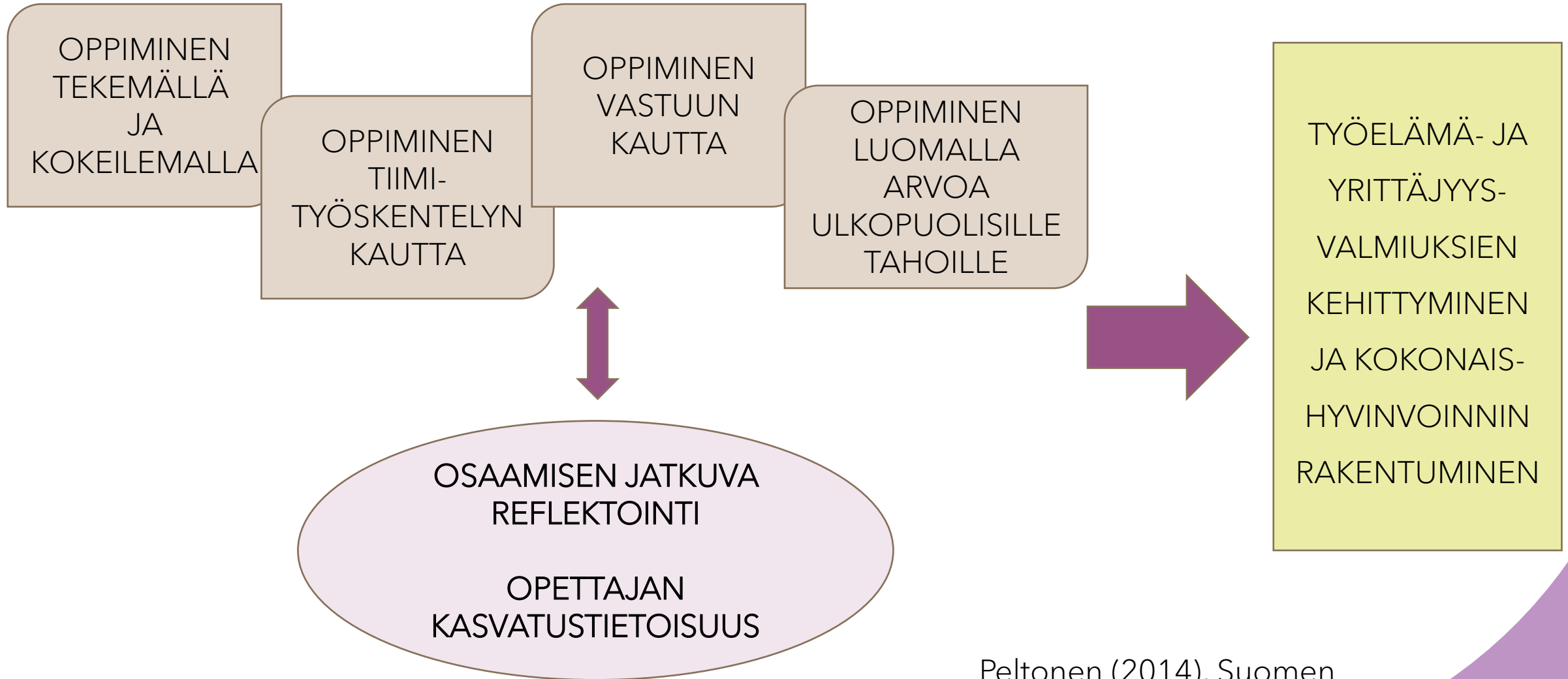
- Toimintakulttuuri
- Laaja-alainen osaaminen
- Menetelmät
- Oppimisympäristöt

LAAJA-ALAISEN OSAAMISEN ALUE	YRITTÄJYYSKASVATUS	KULTTUURIKASVATUS	GLOBALIKASVATUS
Ajattelu ja oppimaan oppiminen	★ ★ ★	★ ★ ★	★ ★ ★
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	★ ★	★ ★ ★	★ ★ ★
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot	★ ★ ★	★	★ ★
Monilukutaito	★ ★	★ ★ ★	★ ★ ★
Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen	★ ★	★	★
Työelämätaidot ja yrittäjyys	★ ★ ★	★ ★	★ ★
Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen	★ ★ ★	★ ★	★ ★ ★

3. Yrittäjyyskasvatukset tavoitteet eri ikäkausina

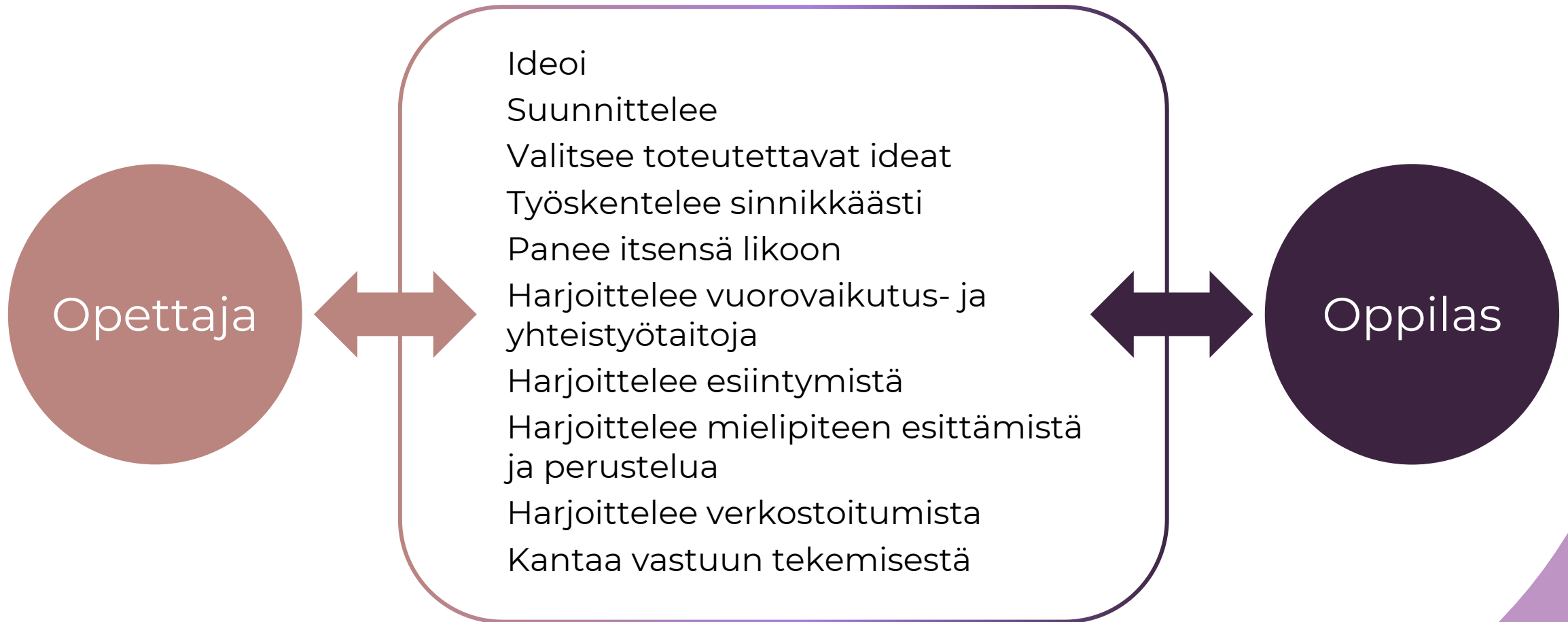
	0-6 v.	7-8 v.	9-12 v.	13-15 v.	16-19 v.	20 v. →
Oma- ehtoinen yrittäjyys	Positiivinen ja utelias asenne elämään	Yritteliäs asenne oppimiseen	Vastuu itsestä ja omasta osaamisesta	Halu ja kyky kehittyä	Kyky rakentaa oma unelma-tulevaisuutensa	Intohimo elinikäiseen oppimiseen
Sisäinen yrittäjyys	Yhdessä tekemisen ja leikkimisen riemu	Taito huomioida muut ja toimia reiluna kaverina	Ymmärrys tiimitaidosta ja tiimityöstä	Taito toimia ryhmän vastuullisena jäsenenä	Taito kehittää itseään, omaa osaamista ja ryhmää	Kyky rakentaa ja johtaa tiimejä
Ulkoinen yrittäjyys	Tavoitteellinen leikki	Ryhmätyöt	Projektit	Oppijalähtöiset projektit	Oikeaa yritys-toimintaa	Yrityksen johtaminen ja liiketoiminnan kehittäminen

4. Yrittäjyyspedagogiikan toteutus

Peltonen (2014), Suomen Yrittäjät 2020, muokattu

Miten yrittäjyystaitoja opitaan?

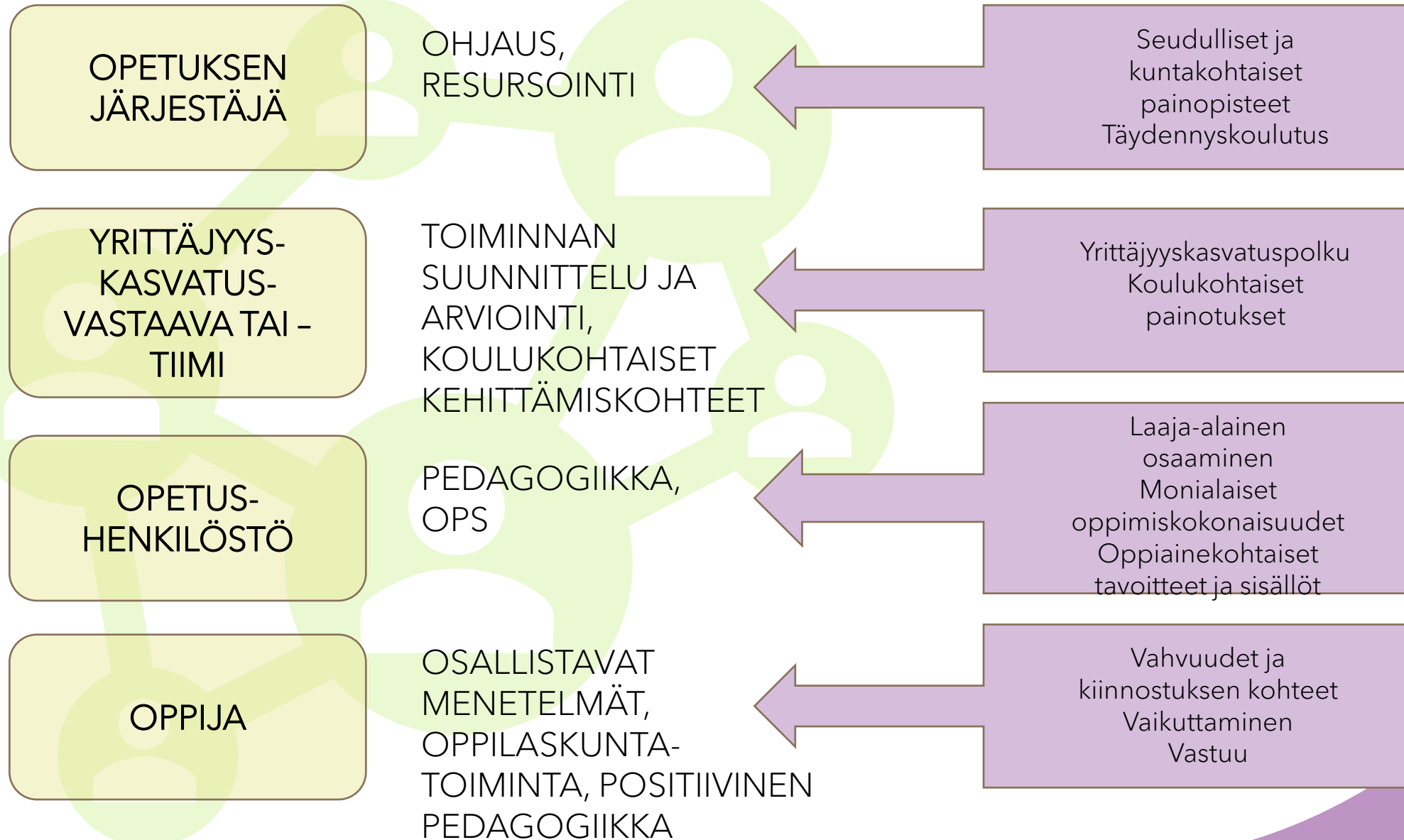

Lähde: Opettajan opas yrittäjyyspedagogiikkaan, Suomen Yrittäjät 2020
(muokattu)

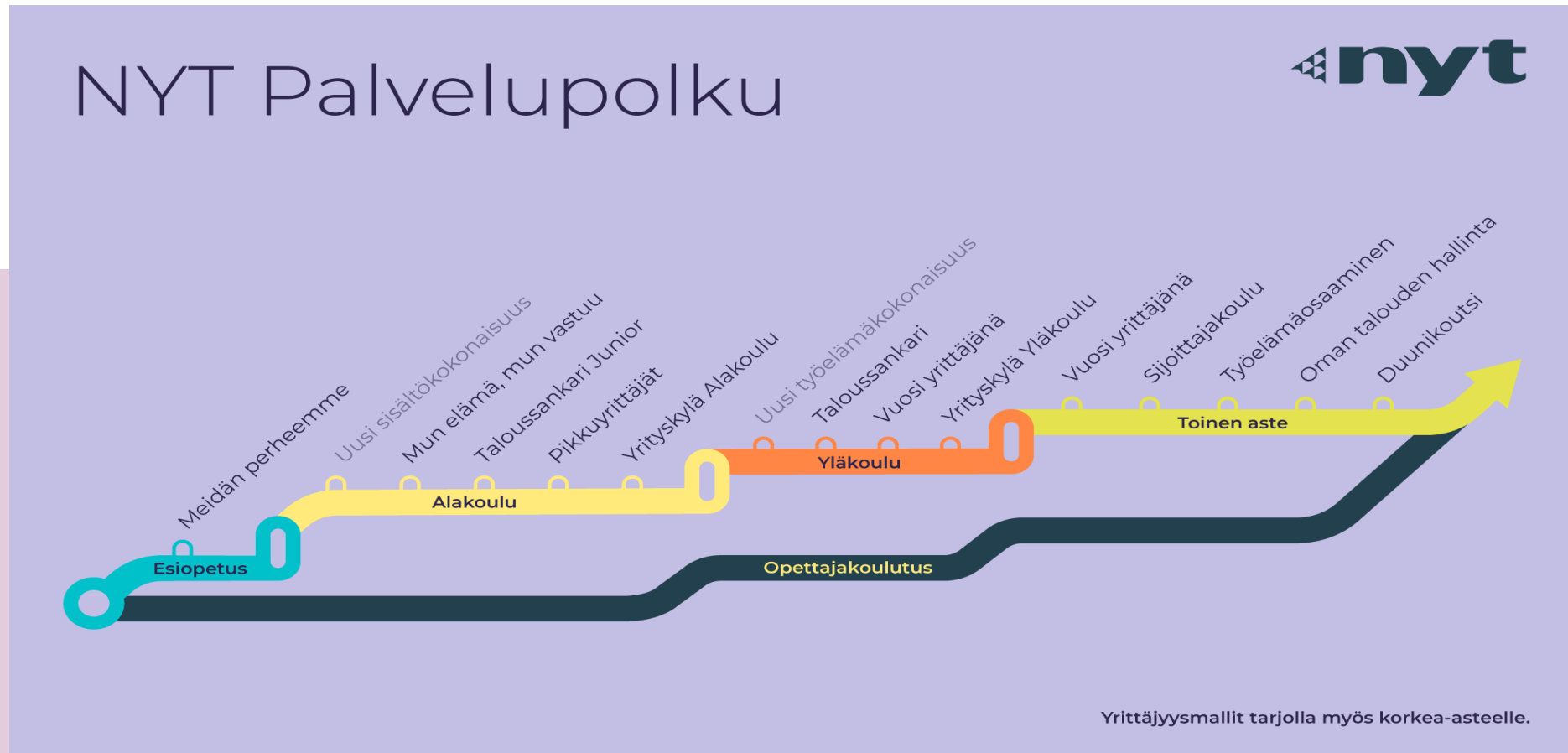
5. Yrittäjyyskasvatus Joensuun seudulla

- Seudulle on laadittu aiemmin yrittäjyyspolku, joka päivitetään Joensuun seudun yrittäjyyskasvatuspoluksi 1.8.2023 alkaen. Seudullisen yrittäjyyskasvatuspolun sisältöä tarkastellaan ja arvioidaan kahden vuoden välein.
- **Yrittäjyyskasvatusryhmä (SYR)** vastaa yrittäjyyskasvatuksen seudullisesta kehitystyöstä ja sen kutsuu koolle seutukoordinaattori. Yrittäjyyskasvatustyöryhmään nimetään jäsen jokaisesta seudun kunnasta. Yrittäjyyskasvatusryhmän ohjausryhmänä toimivat seudun pedagoginen ryhmä sekä sivistysjohtajat. Yrittäjyyskasvatuksen sisältöön kunnat tekevät tarvittaessa omia tarkennuksiaan.
- Jokaisella koululla on **yrittäjyyskasvatuksen vastuopettaja ja/tai - tiimi**, jonka tehtävänä on rehtorin tai koulun johtajan kanssa yhdessä vastata yrittäjyyskasvatukseen liittyvän toiminnan suunnittelusta, koulukohtaisista painotuksista ja arvioinnista.
- Yrittäjyyskasvatuksen **tavoitteita ja sisältöjä voi yhdistää** muiden ops-polkujen (globaali- ja kulttuurikasvatus) kanssa siltä osin, kun sen on tarkoituksenmukaista ja mahdollista.
- Yrittäjyyskasvatukseen on tarjolla eri toimijoiden (esim. Nuori Yrittäjyys, TAT, YES, 4H) tuottamaa materiaalia.

Organisaatio

6. Yrittäjyyskasvatuspolkuja eri ikäkausille (jos kunnalla on yrityskylä sopimukset tai vielä nuori yrittäjyys sopimus tai vielä voimassa oleva "vanha" NY-sopimus)

NYTin oppimis-
kokonaisuudet
istuvat suoraan
opetussuunnitelman
tavoitteisiin.

6.2 YRITTÄJYYSKASVATUSPOLKUJA ESIOPETUKSEEN JA ALAKOULUUN

Meidän
perheemme
esiopetus ja 1.lk.

Mun elämä mun
vastuu
3.-6.lk.

Taloussankari
Junior
3.-5.lk.

Mini-Zaldo
4.-6.lk.

Meidän
yhteiskuntamme
4.-6.lk.

Pikkuyrittäjät
5.lk.

Yrityskylä Alakoulu
6.lk.

Innovaatioleiri
5.-6.lk.

6.2 YRITTÄJYYSKASVATUSPOLKUJA YLÄKOULUILLE

Taloussankari

7.-9.lk.

Duunikousti

13-27 -vuotiaille

Vuosi yrittäjänä

yläkoulu

Maailman suurin

EtäTET

8.-9.lk. ja toinen aste

Yrityskylä Yläkoulu

9.lk.

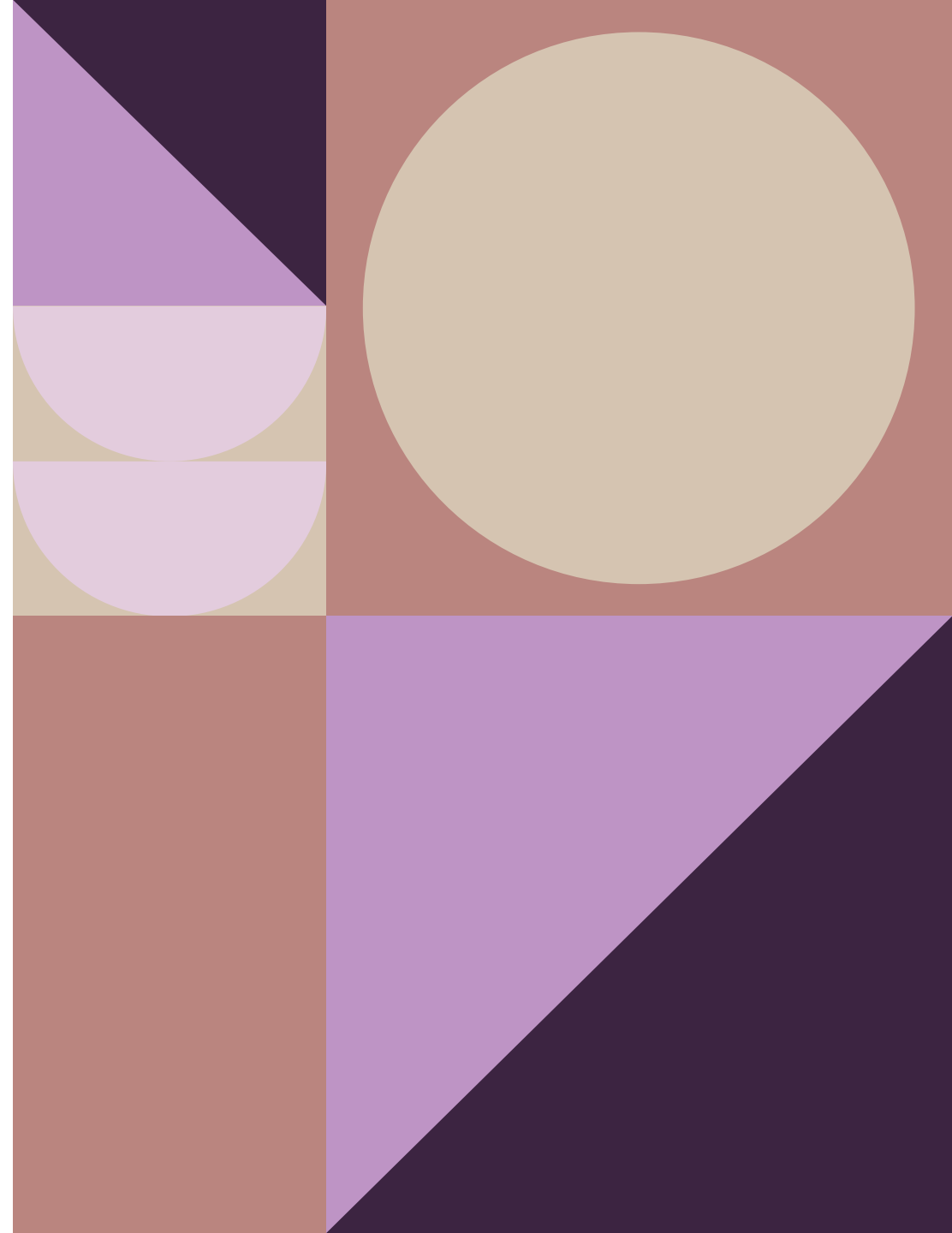
Oma työ

7.-9.lk.

Innovaatioleiri

7.-9.lk.

6.3
YRITTÄJYYSKASVATUSPOLKUJA
TOISELLE ASTEELLE:
LUKIO JA AMMATILLINEN
KOULUTUS

Duunikouksi
13-25-vuotiaat

Oman talouden
hallinta

Työelämä-
osaaminen

Sijoittajakoulu

Vuosi yrittäjänä
toinen aste

Maailman suurin
etätET
toinen aste

Innovaatioleiri
toinen aste

11. PIENI KÄSITESANASTO

(Lähde: <https://yesverkosto.fi/yes/mita-yrittajyykskasvatus-on/yrittajyykskasvatuksen-kasitteita>)

YRITTÄJYYS

Yrittäjyys on mahdollisuuksien havainnointia ja niihin tarttumista sekä kykyä muuttaa ideat sellaiseksi toiminnaksi, joka voi tuottaa taloudellista, kulttuurista, sosiaalista ja yhteiskunnallista arvoa. Yrittäjyyteen ja yrittäjämäisyyteen voi oppia. Nämä pitävät sisällään luovuuden, innovaatiokyvyn, riskienhallinnan ja vastuullisuuden, samoin kuin kyvyn suunnitella, asettaa tavoitteita ja johtaa toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Yrittäjyysvalmiuksien merkitys korostuu työelämän muutoksessa.

YRITTELIÄISYYS

Yritteliäisyys on uutta luovaa, aloitteellista, sitoutunutta, sinnikästä ja tavoitteellista toimintaa.

YRITTÄJÄMÄINEN TOIMINTAKULTTUURI, YRITTÄVÄ KULTTUURI

Yrittäjämäinen toimintakulttuuri osallistaa toimintaan: jokaista kannustetaan kehittämään vahvuuksiaan, hankkimaan osaamista ja kokeilemaan uusia oppimismenetelmiä ja -ympäristöjä. Siihen kuuluvat pedagoginen johtajuus, avoimuus, opetushenkilöstön välinen sekä muiden toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö. Yrittäjämäisessä toimintakulttuurissa vallitsee erilaisia menetelmiä, tapoja sekä ympäristöjä hyödyntävä luottamukseen pohjautuva oppimiskulttuuri ja tapa toimia.

KOKEILUKULTTUURI

Kokeilukulttuuri syntyy halusta, rohkeudesta ja mahdollisuuksista kokeilla uusia toimintatapoja. Kokeilukulttuuri on uuden ajattelun kehittämistä (oppimista) tekemisen, onnistumisen sekä epäonnistumisen kautta. Syntyneitä ideoita kokeillaan käytännössä jo prosessin alkuvaiheessa. Kokeilukulttuurissa kokeilulla on alku sekä loppu ja kokeilussa on usein mukana käyttäjä. Kokeilukulttuuri edellyttää oppimista, siltojen ylittämistä, osallistamista, uudenlaisten verkostojen hyödyntämistä, vuorovaikutusta sekä rakenteiden ja käytäntöjen haastamista.

YRITTÄJÄMÄINEN PEDAGOGIIKKA, YRITTÄJYYS PEDAGOGIIKKA

Yrittäjämäinen pedagogiikka tarkoittaa opetuksen ja oppimisen näkökulmia, käsityksiä, periaatteita ja tapoja, jotka perustuvat yrittäjyyden ilmiön olemukseen ja edistävät yrittäjyyttä. Yrittäjämäinen pedagogiikka on oppijälhtöistä, kokemuksellista, ilmiöpohjaista, ongelmaperustaista, tutkivaa ja toiminnallista ja tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden kanssa aitojen kysymysten äärellä.

YRITTÄJÄMÄINEN OPPIMISYMPÄRISTÖ

Yrittäjämäisissä oppimisympäristöissä tavoitteena on luoda ympäristö, jossa oppijat omaksuvat yrittäjämäistä asennetta, tietoja ja taitoja. Toiminta niissä rakentuu usein oppijan itse muotoilemille ongelmille, niiden ratkaisuille ja vuorovaikutukselle. Ongelmat ja kysymykset voivat olla reaali maailman tilanteita tai niiden jäljittelyä. Yrittäjämäiset oppimisympäristöt ovat avoimia, ja ne ovat usein oppilaitoksen ulkopuolella. Ne voivat olla myös virtuaalisia.

PIENI KÄSITESANASTO

(Lähde: <https://yesverkosto.fi/yes/mita-yrittajyykskasvatus-on/yrittajyykskasvatuksn-kasitteita>)

YRITTÄJÄMÄISEN OSAAMISEN EKOSYSTEEMI

Yrittäjyys on mahdollisuuksien havainnointia ja niihin tarttumista sekä kykyä muuttaa ideat sellaiseksi toiminnaksi, joka voi tuottaa taloudellista, kulttuurista, sosiaalista ja yhteiskunnallista arvoa. Yrittäjyyteen ja yrittäjämäisyyteen voi oppia. Nämä pitävät sisällään luovuuden, innovaatiokyvyn, riskienhallinnan ja vastuullisuuden, samoin kuin kyvyn suunnitella, asettaa tavoitteita ja johtaa toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Yrittäjyysvalmiuksien merkitys korostuu työelämän muutoksessa.

YRITTÄJÄMÄISET VALMIUDET

Yrittäjämäiset valmiudet tarkoittavat yksilön yrittäjämäisiä tietoja, taitoja ja asenteita.

SISÄINEN YRITTÄJYYS

Sisäinen yrittäjyys tarkoittaa yrittäjämäistä ajattelu- ja toimintatapaa organisaatiossa eli yksilö toimii yrittäjämäisesti työyhteisössään.

ULKOINEN YRITTÄJYYS

Ulkoinen yrittäjyys merkitsee oikean yrityksen perustamista ja käytännössä yrittäjänä toimimista.

OMAEHTOINEN YRITTÄJYYS

Omaehtoinen yrittäjyys tarkoittaa yksilön kokonaisvaltaista yrittäjämäistä asennetta ja toimintatapaa kaikilla elämän osa-alueilla. Se korostaa näkemystä, halua ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan tulevaisuuteen sekä vastuun ottamista omasta elämästä ja toiminnasta, esimerkiksi oppimisesta ja toimeentulosta.

12. LIITTEET

Mun maailma laaja-alaisen osaamisen työkirja

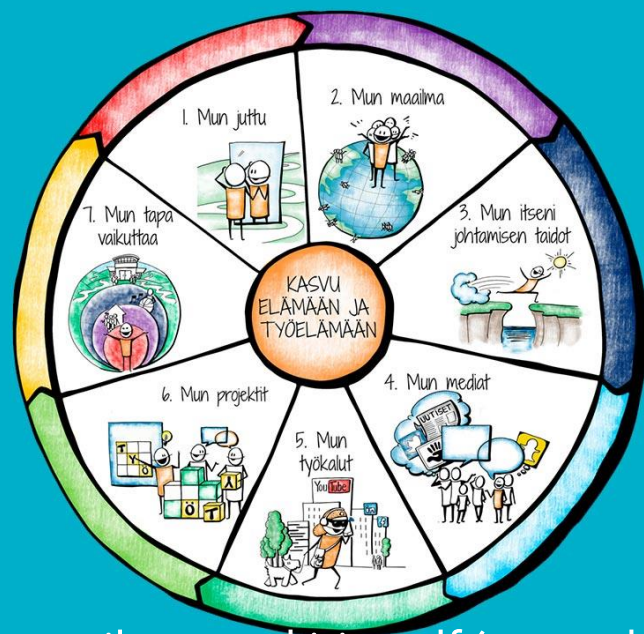
Yrittäjämäinen oppilaitos

Yrittäjyyskasvatuksen vuosikello

Yrittäjyyskasvatuksen Ehjä polku

[Materiaalit - YES ry \(yesverkosto.fi\)](http://yesverkosto.fi)

Tästä osoitteesta löydät lisämateriaalia.

[Mun maailma tyokirja.pdf](http://Mun_maailma_tyokirja.pdf) (yesverkosto.fi)

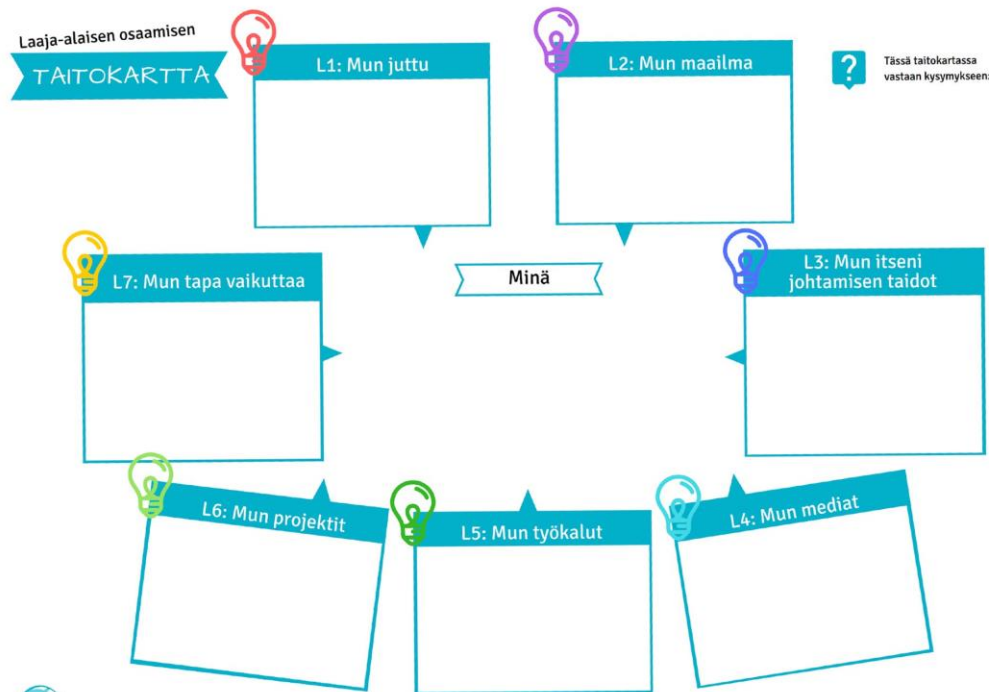
Mun maailma

Laaja-alaisen osaamisen työkirja

Työkirja perusopetuksen opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen taitojen ymmärtämiseen, kehittämiseen ja soveltamiseen. Tehtävien avulla oppijat pohtivat, mitä taidot merkitsevät heidän omassa elämässään, asettavat itselleen tavoitteita ja tutkivat tekojen merkitystä tavoitteiden saavuttamisessa.

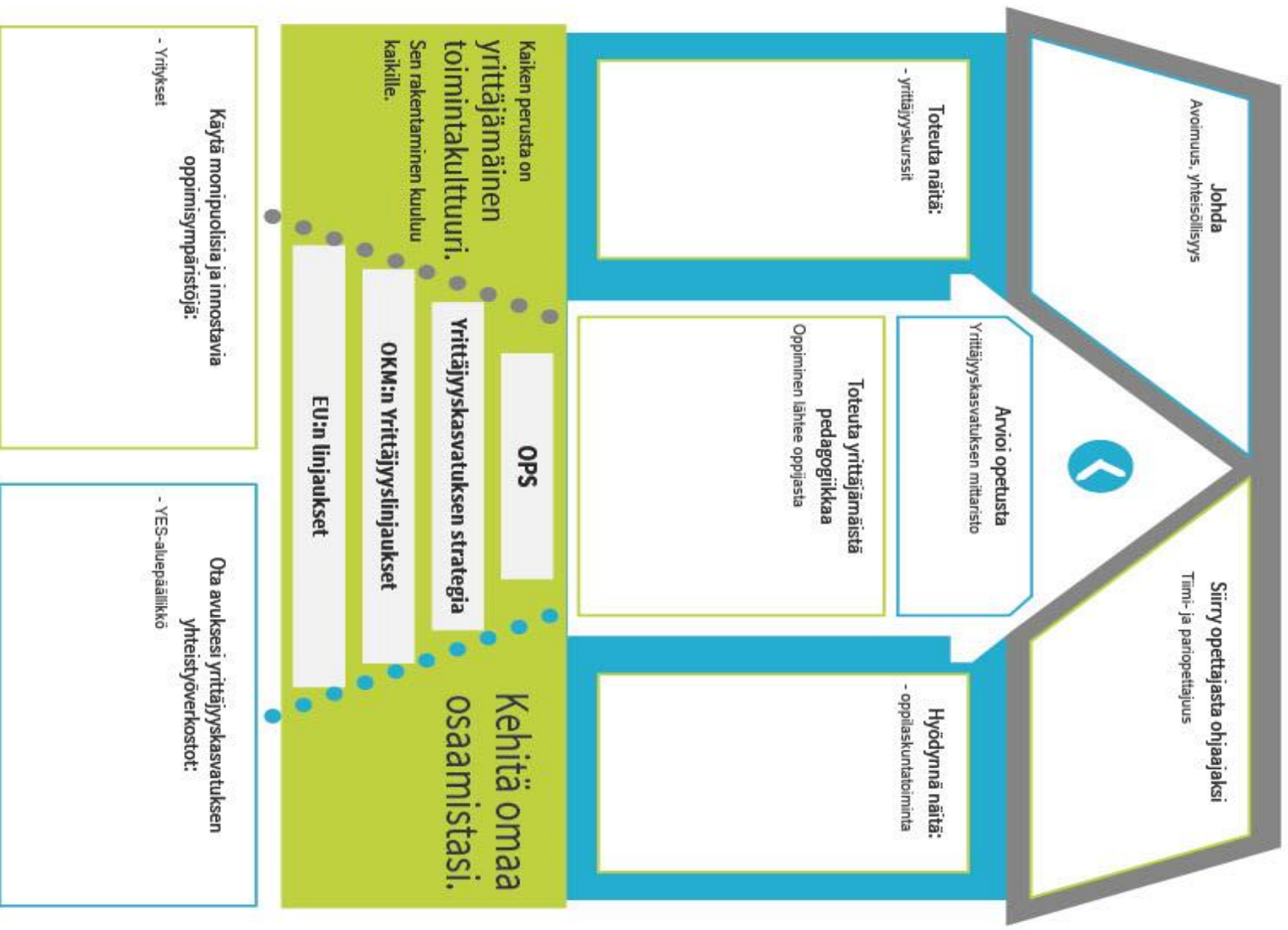
Voit käyttää Mun maailma -työkirjaa yhdessä Laaja-alaisen osaamisen taitokartan kanssa.

Yrittäjämäinen

Oppilaitos

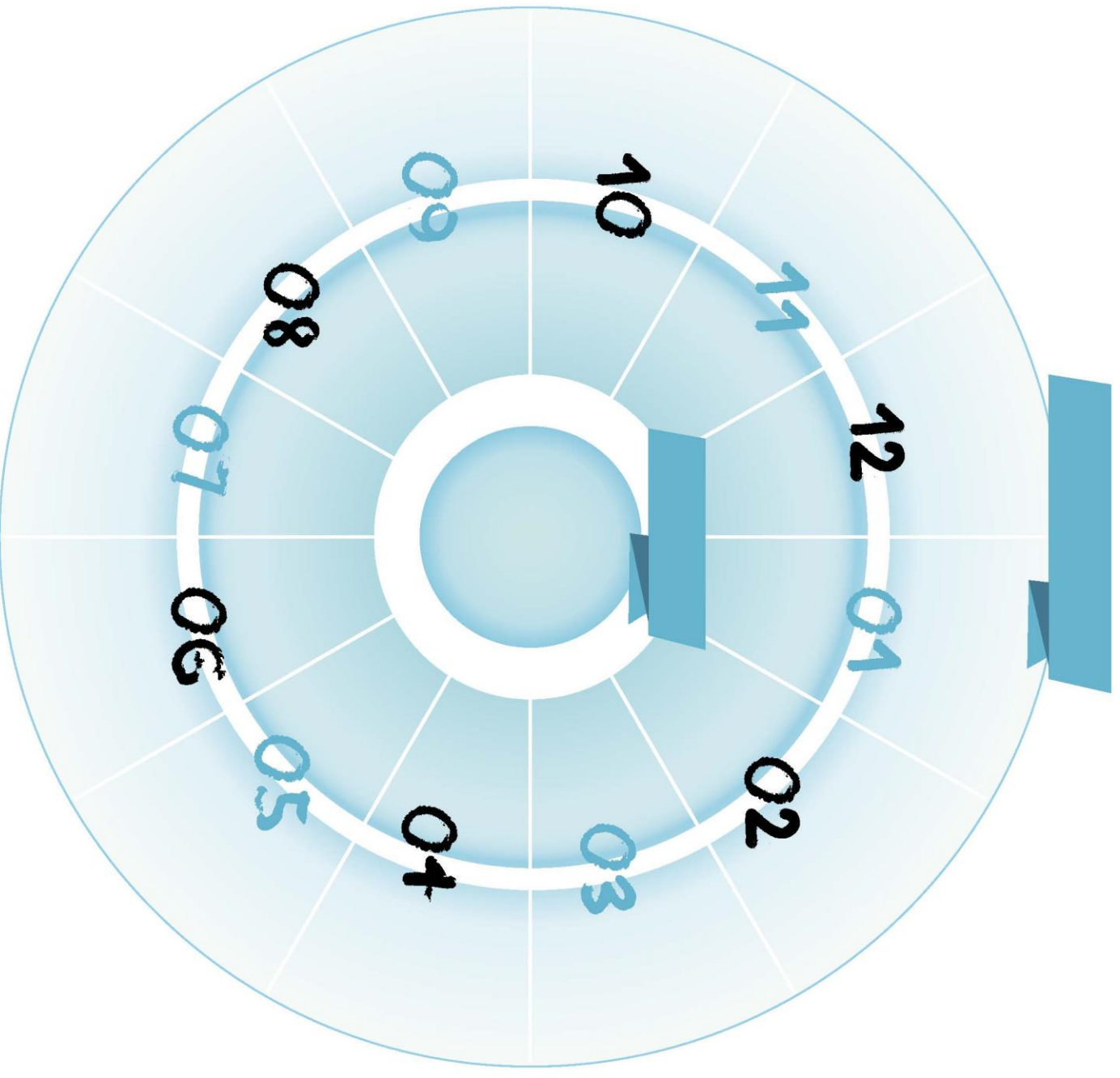

Intohimona yrittäjyyskasvatus!

Yrittäjyyskasvatuksen

vuosikello

Intohimona yrittäjyyskasvatus!

Yrittäjyyskasvatuksen Ehjä polku

0-6 v.

7-8 v.

9-12 v.

13-15 v.

16-19 v.

20 v. →

Omaehtoinen yrittäjyys

= näin yritteliäs asenne
kehittyy

Positiivinen ja utelias
asenne elämään

Positiivinen ja utelias
asenne elämään

Yritteliäs asenne
oppimiseen

Yritteliäs asenne
oppimiseen

Vastuu itsestä ja omasta
osaamisesta

Vastuu itsestä ja omasta
osaamisesta

Halu ja kyky kehittyä

Halu ja kyky kehittyä

Kyky rakentaa oma
unelmatulevaisuutensa

Kyky rakentaa oma
unelmatulevaisuutensa

Intohimo elinikäiseen
oppimiseen

Intohimo elinikäiseen
oppimiseen

Sisäinen yrittäjyys

= näin yrittäjämäinen
toimintatapa ja
yhteistyötaidot kasvavat

Yhdessä tekemisen ja
leikkimisen riemu

Yhdessä tekemisen ja
leikkimisen riemu

Taito huomioida muut ja
toimia reiluna kaverina

Taito huomioida muut ja
toimia reiluna kaverina

Ymmärrys tiimitaidoista ja
tiimityöstä

Ymmärrys tiimitaidoista ja
tiimityöstä

Taito toimia ryhmän
vastuullisena jäsenenä

Taito toimia ryhmän
vastuullisena jäsenenä

Osaaminen kehittää itseä
ja ryhmää

Osaaminen kehittää itseä
ja ryhmää

Kyky rakentaa ja johtaa
tiimejä

Kyky rakentaa ja johtaa
tiimejä

Ulkoinen yrittäjyys

= näin yrittäjyysosaaminen
kehittyy

Tavoitteellinen
leikki

Tavoitteellinen
leikki

Ryhmätöt

Ryhmätöt

Projektit

Projektit

Oppijalähtöiset projektit

Oppijalähtöiset projektit

Oikea yrittäjätoiminta

Oikea yrittäjätoiminta

Yrityksen johtaminen
ja liiketoiminnan
kehittäminen

Yrityksen johtaminen
ja liiketoiminnan
kehittäminen

Intohimona yrittäjyyskasvatus!